

**УНІВЕРСИТЕТ УШИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**МАТЕРІАЛИ VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
17-18 листопада 2022 року**

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2022

УДК 370.15+371.302.81+613

C916

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Державного закладу
“Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського”*

Протокол № 5 від 24.11.2022

Джуринський П. Б. доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації, Університету Ушинського – голова оргкомітету;

Башавець Н. А. доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського; заступник – голови оргкомітету;

Дразіна Є. В. кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Р. Урбан, професор, Голова вченої ради Інституту фізичної культури Щецинського університету (Польща);

М. Крету, професор, факультет фізичного виховання та спорту, Університет Пітешті (Румунія);

Афтімічук О. Є. доктор педагогічних наук, професор. ДУФВіС (м. Кишинів, республіка Молдова);

Ігнатенко С. О. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Дроздова К. В. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського.

Кучеренко Г. В. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського.

Богатов А. О. викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського.

Рецизенти:

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, в.о. декана медичного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Кошура Андрій Вікторович - Кандидат педагогічних наук Доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинський державний медичний університет Чернівці

C916 **Сучасні** проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини : матеріали VI інтернет-конференції (м. Одеса, 17-18 листопада 2022р.). – Одеса. : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. – 221 с.

У збірнику матеріалів конференції розглянуті всебічні аспекти організації занять з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

At the conference proceedings are considered comprehensive aspects of physical education and sports.

УДК 370.15+371.302.81+613.7

© Заклад вищої освіти
«Університет Ушинського», 2022

обмеженості засобів навчання, недотримання умов навчання та оптимальної послідовності оволодіння частинами фізичної вправи, неправильного визначення причин помилок та шляхів їх усунення. Успішність навчання залежить від наявності необхідних і достатніх умов для засвоєння навчальної програми. Готовність до навчання визначається за допомогою контрольних вправ (тестів) і відомостей про попередній руховий досвід.

Процес навчання кожної окремої рухової дії складається з трьох відносно завершених етапів, які містять у собі певні стадії формування навички. Робота на цих етапах відрізняється сутністю завдань, що вирішуються, змістом використовуваних засобів і методів навчання.

Таким чином, молодь є запорукою, резервом і рушієм розвитку країни, її сьогодення та майбутнє. Виховання здорових, всебічно розвинутих, патріотично налаштованих громадян є стрижнем, який об'єднує народ України в його намаганнях до національного відродження, повноцінного входження у світову спільноту. Масове залучення людей до занять спортом значно покращує здоров'я нації, якість життя у різних аспектах, є засобом досягнення благополуччя.

Лтература:

1. Болтенкова О. М. Визначення рівня фізичної підготовленості студентів як умова створення науково-обґрунтованої системи оцінювання Слобожанський науковоспортивний вісник. ХДАФК. №4. 2010. 10 с.

2. Гостіщев В. М. Рівень фізичної підготовленості як чинник мотивації студентів до фізичної активності в умовах навчального процесу та у вільний час. Слобожанський науковоспортивний вісник. ХДАФК. 2010. №1. С. 9–10.

ЗАЙНЯТІСТЬ В СФЕРІ СПОРТУ ЯК АКТУЛЬНА ПРОБЛЕМА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Кліменко А. В.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

Анотація. Автором розкрито сутність категорії зайнятості в сфері спорту у форматі досягнення цілей сталого розвитку як на глобальному так і на національному рівнях. Здійснено аналіз принципів, практик та норм, які транслюються Європейським союзом у вирішенні питань зайнятості у системі спорту.

Актуальність. Роль системи спорту для досягнення цілей сталого розвитку (ЦСР) базується на економічних вимірюваннях та категоріях прояву

соціально-економічного впливу системи на сталий розвиток держав. Однією з таких категорій є проблема зайнятості у цій системі.

У сучасних економічних умовах зайнятість населення є важливим макроекономічним показником, який впливає на рівень життя громадян, забезпечує добробут кожного. Проблема зайнятості – одна з найважливіших соціально-економічних проблем, яка нерозривно пов'язана з усіма сторонами життєдіяльності людей: виробництвом, розподілом, споживанням, прибутками, культурою населення, його репродуктивною поведінкою, способом життя тощо.

У наукових доробках останнього періоду розуміння зайнятості дещо трансформується під впливом досліджень у сфері людського капіталу.

Особливої уваги заслуговує створення сучасної системи зайнятості у сфері спорту, що орієнтована на передові європейські моделі. Ця область тільки розпочала привертати увагу в академічних колах, тому комплексних, ґрунтовних досліджень на цю тему не багато.

Виклад основного матеріалу. В умовах Антропоцену, коли рівень людської активності відіграє істотну роль в екосистемі Землі, Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року постають певними глобальними правилами для всіх держав, які розкривають синергію через застосування протилежностей та балансу в областях, які є критично значущі для людства та планети, а саме:

- відносини у системі людина – природа (сталий розвиток, екологічна свідомість);
- короточасна та довгострокова перспективи;
- швидкість та стабільність (зміни та прогрес не є самоцінністю);
- індивідуальне та колективне (баланс та облік загального блага (встановлення державою правил ринків);
- баланс між чоловіками та жінками (балансу потребує зміна типології функцій);
- рівність та справедлива винагорода (розробка механізмів соціальної відповідальності);
- відносини між державою та релігією (помірна секулярність, при якій держави зберігають свою етичну перспективу).

Глобальні цілі сталого розвитку орієнтовані на створення умов для сталого, всеохоплюючого і безперервного економічного зростання, процвітання всього людства і гідної праці для всіх з урахуванням різних рівнів розвитку і спроможності країн.

Порядок денний досягнення Глобальних цілей сталого розвитку прийнятий усіма країнами та застосований до всіх з урахуванням різних національних реалій, можливостей та рівнів розвитку, з дотриманням

національних стратегій та пріоритетів. Порядок представляє собою універсальні цілі та завдання, які мають комплексний та неподільний характер і забезпечують зрівноваження всіх трьох вимірів сталого розвитку [3, 4].

Нормативно-правовим підґрунтям Порядку є цілі і принципи Статуту Організації Об'єднаних Націй, включно з повним дотриманням міжнародного права, основні положення Загальної декларації прав людини, міжнародних договорів у царині прав людини, Декларації тисячоліття, Підсумкового документа Всесвітнього саміту 2005 року та Декларації про право на розвиток.

Порядком денним у галузі сталого розвитку на період до 2030 року передбачено, що сталий розвиток неможливо забезпечити без врегулювання системи спорту.

Зростання внеску системи спорту та активного відпочинку в справу розвитку та миру, обґрунтовується її сприянням толерантності та повазі, розширенню прав і можливостей жінок та молоді, окремих осіб і громад, а також досягненню цілей в сфері охорони здоров'я, освіти та соціальної інтеграції (2030 Agenda for Sustainable Development A/RES/70/1, paragraph 37).

Відповідно до Білої книги по спорту (2007), як стратегічного документу зі спорту, в якому визначені політичні принципи в цій сфері, що супроводжується Планом дій П'єра де Кубертена, система спорту та активного відпочинку позиціонується як предмет «*acquis communautaire*» (громадського споживання).

Європейськими інституціями окреслено специфіку тієї ролі, яку відіграє спорт в європейському суспільстві, на основі діяльності громадських організаційних структур, через активне співробітництво із секторами охорони здоров'я, освіти, соціальної інтеграції і культури.

Роль системи спорту та активного відпочинку для досягнення цілей сталого розвитку (ЦСР) базується на економічних вимірюваннях та категоріях прояву соціально-економічного впливу системи на сталий розвиток держав.

Однією з таких категорій є проблема зайнятості у системі спорту.

Аналіз принципів, практик та норм, які транслюються Європейським союзом у вирішенні питань зайнятості у системі спорту та активного відпочинку, демонструє їх спроможність та активне застосування на глобальному рівні.

Лісабонська угода про функціонування Європейського союзу, в якій започатковано вплив європейської політики на сферу спорту, що ґрунтується на базових принципах європейської моделі розвитку спорту, які розкрито в Білій книзі спорту (2007р.) [6]. Консолідована позиція розвитку спорту в регіоні ґрунтується на його «специфічних характеристиках» (функціях), які розкривають роль спорту у стратегічному розвитку, а саме:

- освітня функція;
- функція підтримки здоров'я суспільства;
- соціальна функція (спорт є ідеальним середовищем для створення більшої соціальної включеності та запобігання нетолерантності, расизму, сексизму, жорстокості, вживання алкоголю та наркотичних засобів; спорт сприяє залученню на ринку праці різних верств населення);
- культурна функція;
- рекреаційна функція (European Commission, 2007).

Аналіз Огляду Департаменту Організації Об'єднання Націй зі спорту для розвитку та миру, що окреслює внесок спорту в Цілі сталого розвитку (ЦСР) (2015), дозволяє розкрити потенціал зайнятості в системі спорту та активного відпочинку, з огляду на нову структуру сталого розвитку, для сприяння синергії, узгодженості та гармонізації програм для реалізації ЦСР.

Роль і потенціал зайнятості в системі спорту та активного відпочитку розглянемо щодо всіх 17 ЦСР. Спорт служить сполучною ланкою між різними секторами, які можуть розглядати широкий спектр тем, об'єднувати ресурси та створювати синергію. Методологія збору даних по кількості осіб, зайнятих в спорті аналогічна методології, яка використовується для оцінка рівня зайнятості в культурі, має орієнтир на професії, вимірюється з використанням центрального статистичного визначення з «вільнюського визначення» спорту, яке охоплює основні види спорту, зазначені в класі 93.1 NACE Rev.2 — Спортивна діяльність та кодів ISCO-08 342 (Спортивні та фітнес-працівники).

Зайнятість в спорті, включає в себе все працююче населення:

- у спортивній діяльності в спортивному секторі (ISCO 342 * NACE 93.1) (наприклад, професійні спортсмени, професійні тренери фітнес-центрів);
- діяльність не пов'язана безпосередньо зі спортом в спортивному секторі (NACE 93.1) (наприклад, адміністратори фітнес-центрів);
- робота, якою пов'язана зі спортом (ISCO 342) поза межами спортивного сектору (наприклад шкільні спортивні інструктори)

Код 93.1 NACE Rev.2 включає:

- діяльність спортивних команд чи клубів, основною діяльністю яких є участь у спортивних заходах у прямому ефірі перед платною аудиторією;
- незалежні спортсмени, які беруть участь у спортивних змаганнях чи перегонах у прямому ефірі перед платною аудиторією;
- власники транспортних засобів або тварин, які беруть участь у перегонах (наприклад, автомобілі, собаки чи коні), які в першу чергу беруть участь у їхній участі у перегонах чи інших видовищних спортивних заходах;
- спортивні тренери, які надають спеціалізовані послуги для підтримки учасників спортивних заходів чи змагань;

- оператори арен та стадіонів;
- інші види діяльності з організації, просування чи управління спортивними заходами, не включеними до інших категорій.

Код 342 ISCO-08 включає:

- працівників спорту та фітнесу (спортсменів, гравців, тренерів, інструкторів та офіційних осіб, інструкторів з фітнесу та відпочинку, а також керівників програм).

Досягнення Глобальних цілей сталого розвитку на національному рівні в Україні, імplementовано у «Стратегією розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року» [2]. Вирішення проблем зайнятості в сфері спорту узагальнено окреслено у розробленій Дутчаком М.В. (2020) Концепції кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту в Україні [1].

Література:

1. Дутчак М. В. Сучасна концепція кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту в Україні. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2020. 2: 124–129 DOI: 10.32652/tmfvs.2020.2.124–129.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року» від 4 листопада 2020 р. № 1089. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>

3. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»: за станом від 30 вересня 2019 року. No 722/2019. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

4. Цілі сталого розвитку. Доступно: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/tsili-stijkogo-rozvytku/>

5. Employment in sport: EUROSTAT. Statistics Explained (2021) Retrieved from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_in_sport&oldid=477576 21.

6. Elektronik resourse – Mode of access : http://ec.europa.eu/sport/white-paper_en